

Kishíró

TORDASI

1992. június 12.

ÖNKORMÁNYZATI LAP

II. évfolyam 3. szám

Mérlegelő, elemző helyzetértékelő a rendszerváltozás első periodusának felezőidején

„Úgy ötven évről nézhetni a mostba.

*Be boldog lesz, ki majd megmossolyogja
vergődő, zűrös, mai életünket,
s úgy látja, ahogy látni kellene.”*
(Ady)

Antall József is hasonlóan értékeli a történelmi távolság objektíváló erejét: „Egész működésemet — mondja egyik interjújában — kormányom működését a történelem fogja majd értékelni. Lehet, hogy amikor ennek mérlege elkészül, akkor az már olyan távolból történhet, ahol az én személyem lényegtelennek válik, vagy érdektelenné. Nekem az a fontos, hogy hitelesen hajtsam végre a folyamatot.”

Ady és Antall gondolatai számunkra nem oldják fel a mindennapok gyötrelmeit, de talán segítenek — bár nagy távolságból hatnak — eligazodni mindennapjainkban. Az oly sokat hangoztatott jobb- és baloldali terminológiája nem alkalmas pontos fogalmazáshoz.

Manapság nem a jobb- és baloldaliság képvisel értéket, a gazdasági jólét és a társadalmi béke. Mára nyilvánvaló lett: Ha a „baloldal” nem képes teljesítményt termelni a gazdaságban, akkor üres kézzel hiábavaló de-

magógia a „szociális érzékenysége”. Ha az eddig jobboldalinak minősített társadalom széleskörű hálót, demokratikus intézményrendszert működtet, akkor a fogalom miért őrzi történelmileg hozzátapadt, nyomort, elnyomást, terrort sugalló, rosszszívű társadalomellenes jelentését?

Nézzük egy pillanatra a kormány működését az ellenzék („bal oldal”) szemszögéből. Az Antall kormány két évről adott értékelése ugyanaz, mint a 100 napjáról adott értékelés: a kormánnyal való szembeszegülés, kortesbeszédnek pedig megvan a maga természete. S az távol áll a mérlegeléstől, a helyzetértékelésektől. Annak — minden igazságon át vagy azon kívül — a cél a fontos. S ennek érdekében nehezen emészthető, a valóság helyett demagógiát előtérbe helyező szövegek születnek (lásd Bauer Tamás „Az elszalasztott esély” című ellaborátuma), vagy rövid csattanós, könnyen megjegyezhető szlogenek („A kormány erejét, gyengesége adja.” Lengyel László). Tekintettel a sajtó, a tömegkommunikáció politikai arculatára, ezek publikálására, ilyen-olyan formában való megjelené-

sére minden mód és lehetőség kínálja magát.

A magyar demokrácia létrejött! Nézzük röviden első hatáseit a gazdasági, társadalmi és tudati folyamatokban.

A gazdaság — külföldi és belföldi viszonylatok terén egyaránt — rendkívül sikamlós talajon létezik, változó erőkerek közepette, s az elmúlt hónapokban úgy fordult a helyzet, hogy ezek a jelentős befolyások mindig súlyos gondok formájában jelentek meg. Mindezek ellenére, az infláció fékmentartása — lehetőleg egyszámjegyre csökkentése — a gazdaság méregfogának kihúzását jelenti és ezen az úton „jól” haladunk.

Társadalmilag a demokrácia egyik jelentős megjelenési formája nem a politikai szervezetek, a pártok szerveződése, hanem a kisebb érdekközösségek, szolidaritási szervezetek, testületek, kamarák, klubok, alapítványok létrejötte, és úgy látszik ezen a területen is beindultak a jóirányú folyamatok.

A tudatunk — akarva, akaratlanul — ráhangolódott a gondoskodó, mindenben ellátó, a paternalista állami tudatra. Első pillanatban nehezen viseljük „magányunkat”, függetlenségünket. Nem másról van itt

szó, mint arról, hogy szükségképpen össze kell varrni az eltépett ereket, idegeket. Akkor lesz újra működőképes, tennivágyó a kéz, és egészséges a tudat, mely működteti a kezet.

Varsányi András
Országgyűlési képviselő

Babits Mihály:

Nyár

Esik a nap!

Szakad a súlyos, sűrű zápor
zuhogva istenigazából.
Állok, s nyakamba hull a
lángderűs ég!

Óh gyönyörűség!

Részig darázs

ráng körülöttem tág körökben,
ide röppen és oda röppen:
visszatérő csapongás, lenge
hűség...

Óh gyönyörűség!

Hangos virág kiált
bíbor színekkel esdve,
hogy jöjjön már a bíbor estve,
hogy halk pohárka harmatok
lehűtsék;

Óh gyönyörűség!

Boldog a nap:

de boldogság a vágy gyűrdése!

Boldog a nap, s vágyik a húser...

Szeretlek s bújok tőled, lángderűs ég!

Óh gyönyörűség!

Képviselő-testület jegyzőkönyvéből

A képviselő-testület áprilisban két, májusban egy alkalommal ülésezett.

Április 3-án megtartott ülés fő témája a lakáscélú támogatások elbírálása volt.

Mint ismeretes a lakáscélú rendelet szerint a kamatemelések támogatási kérelmét március 31-ig kellett benyújtani.

13 kérelem érkezett a testülethez, amely azok elbírálása után 11 kérelmet elfogadott, kettőt elutasított.

Vissza nem térítendő kamatmentes támogatást — 18.000 Ft-ot — Márkus László, Toman Nándor, Farkas László, Pál Sándor, Farkas István, Király Imréné, Farkas László, Szttyélik Győző, Kónya István kapott. Ezen esetekben a szavazás egyhangú volt. Szótöbbséggel kapott támogatást Ivánczki Mihályné és Devecsei Tibor. A két elutasított esetében a fizetendő kölcsönrészlet együttes összege nem érte el a család nettó jövedelmének a rendeletben meghatározott százalékát, annak messze alatta volt, így kérelmüket el kellett utasítani.

A képviselő-testület egy kommunális adó elengedésére vonatkozó kérelmet elutasított.

Két magánvállalkozó ipari tevékenység céljára meg kívánja vásárolni a termelőszövetkezetől a Köztársaság út végén a ko-

rábban „epreskert” néven ismert 1,7 ha nagyságú ingatlant.

E területen elképzeléseik szerint zárt rendszerű csirkenevelőt és baromfifeldolgozót, pékműhelyt, mirelit üzemet, térszüzemzet és más kifejezetten mezőgazdasági termékek feldolgozását szolgáló üzemet építenek. E programot 5 éven belül kívánják megoldani, helyi munkaerő alkalmazásával. Mindezek mellett támaszkodni kívánnak a községben lakók háztáji gazdaságaira, illetve bedolgozói munkájukra.

A benyújtott kérelem heves vitát váltott ki a testület tagjainál. A munkalehetőség, a község haszna, a terület szemetes jellegének megszűnése, rendezettsége a mérlegelésnél a kérelmezőknek kedvez, ugyanakkor az üzem, a baromfitartás erős visszatartó erőként hatott. A testület szakértők bevonását kérte a végleges döntés meghozatala előtt.

A szakértők és a vállalkozók bevonásával megtartott testületi ülésen a szakértők — dr. Pápai Péter állatorvos, Hegedűs István építési előadó — véleményezték a vállalkozói elképzelést.

A szakértők az elképzelést megalapozatlannak tartották. Az állattartáshoz szükséges védőtávolság a jelzett területen egyáltalán nem biztosítható. A lakóterülettel való távolság

meghatározza az építendő üzemeket, épületeket.

A községnek nincs mindenáron szüksége olyan zajos, büzös üzemre, amely értékét csökkentené.

A szakértők és a képviselők javasolták a vállalkozóknak, hogy elképzelésükből az állattartást és a vágóhidat vegyék ki. Zajos, büzös és az emberi környezetre veszélyes tevékenység folytatására alkalmas ipari létesítmény építéséhez a testület nem járul hozzá.

A vállalkozók a korlátozást tudomásul vették és ezek betartásával építik meg a szükséges üzemeket, természetesen a különböző szakhatóságok engedélye birtokában.

Döntött a képviselő-testület a község központjában lévő övezetek felépítésének bérbeadásáról. Nóbisz László vállalkozó igényelte a területet és vállalta a megtervezett épületek felépítését, üzemeltetését.

Tordas községben még mindig 22 db közkút van a közterületeken, amelyből a víz méretlenül folyik, veszteséget okozva a vízműveknek. A vízműhálózat jogszabály alapján rövidesen az Önkormányzat tulajdonába kerül, üzemeltetéséről neki kell gondoskodni.

Elő kell tehát készíteni az indokolatlan és méretlen vízfogyasztás csökkentését.

Nem engedhető tovább az állapot, hogy azok is a közkútról hordják a vizet, akiknek a lakása be van kötve. A zártkerti vízfogyasztók vízhasználatát ellenőrizhetetlen, vízdíjat nem fizetnek. Több közkút környéke erősen szennyezett.

Mindezek indították az önkormányzatot arra, hogy felülvizsgálja milyen módon lehetne a kutak számát csökkenteni. Jelenleg előkészítés alatt áll a kutak megszüntetésének formája. Az már biztosan kialakult, hogy a kutak nagyrésze leszerelésre kerül, másrésze ivókutakkal kerül lecserélésre, míg csak egy-kettő marad a zártkerti vízfogyasztóknak, valamilyen mérővel ellátva. Az előkészítésben szerepelnek azok az idős személyek, akik a vizet még nem kötötték be, és erre önerőből képtelenek is. Vízbekötésükhöz az önkormányzat anyagi támogatást nyújtana, a vízmű helyi dolgozói a bekötést ingyen végeznék el.

A végleges döntésig még több részfeleletet el kell végezni és több szervvel kell egyeztetni, azonban a felvázolt probléma megoldására egy éven belül az önkormányzat sort kerít.

A képviselő-testület határozata alapján Ispán László és neje, valamint Kovács Attila és neje fiatal házaspár az első lakáshozjutók 100.000 Ft-os támogatásban részesültek.

Ballag már....

Június közepén elcsendesednek az iskolák. Megkezdődik a sok diák által oly rég várt vakáció.

Iskolánkban idén június 13-án délután 5 órakor hangzik el az utolsó csengőszó. Ez gyűjti össze még egyszer a szülőket, diákokat, tanárokat. Az iskola igazgatója itt értékeli az 1991/92-es tanév munkáját, s bocsátja útjára a 25 végzős nyolcadikos osztályost. Az idei tanév sok szép eredményt hozott. A munkás hétköznapiak jeles

események tarkították: az osztálykirándulásokon kívül versenyek, megemlékezések, előadások, énekes-táncos összejövetelek. A Kőszegen töltött hét ismeretekben és életművekben gazdagította a résztvevőket.

Életének első fordulópontján áll a 25 nyolcadikos.

Hogyan tovább? Hogyan egyeztessék össze egyéni vágyaikat, elképzeléseiket az átalakulóban levő társadalom igényeivel. Nem volt könnyű feladat. Hiszen a felsőbb is-

kolák is átalakulnak, profilt váltanak. Hogyan állják meg helyüket? Ez a másik kérdés. Most kirepülnek abból a közösségből, amely óvodás koruk óta biztonságot nyújtott számukra. Az évek óta ismerős tanárokkal könnyebb volt kontaktust teremteni. S szülői kollektíva is nagyszerűen működött. Az iskola és osztály munkáját mindenkor segítették. Gyermekük jövője érdekében minden áldozatra képesek voltak. Remélhetőleg a sok gondoskodást és szere-

tetet majd idővel visszakapják.

S Ti, kedves Nyolcadikosok! Tanuljatok szorgalmasan, álljatok meg helyeteket az új iskolákban is! S ne feledjétek Alma Matereteket, a most elbocsátó első iskolátokat!

Legyetek hasznos tagjai hazánknak! Legyen szerencsés, boldog magánéletek.

Ezt kívánja osztályfőnökötök:

Lázár Mária

Múltunk

Csupor Zoltán Mihály érseki tanácsos rovata

Az első számban elkezdett sorozat folytatása:

Tudja:

— hogy 1487-ben Zápolya Imre nádor Berky Tamás bírók küldte Tordasra, hogy a jobbágyok előtte esküt tegyenek?

— hogy az okmány sajnos nem említi, hogy miért kellett ilyen hivatalos esküt tenniük?

— hogy 1524. április 13-án De Vio Tamás gaetai Bibornok, pápai követ is megerősítette az apácákat jogaik gyakorlásában, így Tordas birtoklásában is?

— hogy ez az utolsó (28.) Mohács előtti okmány, mely a faluról ismeretes?

— hogy még lett volna két okmány ebből a korból, mely a Battyány grófok körmendi levéltárában volt, de az oroszok a levéltár anyagát a Rába folyóba szórták?

— hogy ennek csak egy részét tudták a helybeliek megmeníteni?

— hogy ritka az a helyiség, amelynek ilyen gazdag Mohács előtti okmánytára lenne?

— hogy két mohácsi csata volt?

— hogy az első „Mohácsi vész” 1526. augusztus 29-én volt?

— hogy II. Lajos király hiába folyamodott segítségért az európai fejedelmekhez?

— hogy Tomory esztergomi érsek volt a magyar sereg fővezére?

— hogy a király alig 12.000 emberrel vonult fel a csataterre?

— hogy a főurak többsége égett a harcivágytól és a király kénytelen volt beleegyezni, hogy az erdélyi vajda és a horvát bán csapatainak megérkezése előtt harcba bocsátkozzon?

— hogy a magyar sereg ekkor már 27.000 emberre duzadt fel, és 80 ágyújuk volt?

— hogy az első összecsapásra szétverték a török sereget?

— hogy a második ütközetben a törökök rendezték sorukat és megfordult a magyarok szerencséje?

— hogy a túlnyomólag lovasokból álló magyarokat a Duna felé szorították és legtöbben az ingoványban lelték halálukat?

— hogy 24.000 magyar vészett el a csataterren, köztük Tomory fővezér, Szalkay érsek, 5 püspök, 16 zászlós úr és a király, aki a Csele patakba fulladt?

— hogy a második mohácsi csata 1687-ben, augusztus 12-én volt?

— hogy Miksa bajor fejedelem, Károly lotharingiai herceg, és Lajos badeni herceg egyesült seregei teljes győzelmet arattak a törökök felett?

— hogy a császári és a magyar sereg 50.000 emberből állt, a török sereg pedig 60.000 főből?

— hogy a végső vereséget Szavolyai Jenő okozta?

— hogy a csatában 8.000 török elesett, sokan a Drávába fulladtak, 7.000-en pedig fogásba estek?

Hirdetések

Eladó Martonvásáron, sorházas, új, nagyméretű (földszint: 120m², tetőtér 90 m²) gázfűtéses családi ház 185 n.ő tel. lelkkel. Érdeklődni lehet telefonon; hétköznap: 8-16 óráig a (22) 78-028-as telefonszámon.

Eladó Balatonkenese, Parti sétány 18. sz. alatti ikernyaraló fele.

Tulajdonos: Báhidzski Balázs Tordas, Szabadság út 142. Tel.: (22) 78-619.

Megnyitottam új, nagyobb alapterületű élelmiszer boltomat, ahol kulturált körülmények között, bő választékkal várom kedves Vásárlóimat. Györgyi ABC - Tóth Ferencné.

Tudja Ön?

— hogy a betegbiztosítási igazolvány a háziorvos (házi gyermekorvos) választásának eszköze, 1992. július 1-től pedig a társadalombiztosítás egészségügyi szolgáltatásaira való jogosultságot igazoló közokirat.

A postán kézbesített igazolványokat 1992. június 30-ig érvényesíteni kell és orvost kell választani. A kiválasztott orvos a kártyát névjegyével ellátja. Július 1-től csak az részesülhet ingyenes orvosi ellátásban, aki az érvényesítést elvégeztette. A nyugdíjasok és eltartott hozzátartozók már érvényesített kártyát kaptak. A munkaviszonyban állók és eltartottjaik kártyáját a munkáltatónál, a munkanélküliekét a járadékot folyósító intézmény érvényesíti. Vállalkozók igazolványát a TB igazgatóság érvényesíti.

Az újszülött állampolgár betegbiztosítási igazolványát az annak érvényesítésére jogosult szerv adja ki, az anyakönyvi kivonat alapján.

A társadalombiztosításra vonatkozó jogszabályok szerint eltartott hozzátartozónak kell tekinteni a biztosított kiskorú gyermekét, valamint azt a háztartásban élő közeli hozzátartozóját (házastárs, egyeneságbeli rokon, örökbefogadott-, mostoha-, és nevelt gyermek, örökbefogadott-, mostoha- és nevelőszülő).

lő, testvér, élettárs) akinek havi jövedelme a naptári év első napján érvényes minimálbér összegét nem haladja meg.

— hogy az a volt nyugati hadifogoly, aki a hadifogságban végzett munkájának ellenértékéért kapott — devizakövetelésre vonatkozó — hitelutalványát pénzintézetnél letétbe helyezte, kérheti az utalvány ellenértékének kifizetését, vagy letéti követeléséről történő lemondása ellenében nyugdíjának kiegészítését.

Az utalványt letétbe helyező személy vagy örököse jogvesztés terhe mellett 1992. december 31-ig az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatalnál jelentheti be az említettek vonatkozó igényét.

— hogy Tordas község állandó lakosainak száma 1992. január 1-jén: 1397 fő.

ebből	férfi	nő	össz.
bölcsődés korú (0-3 éves)	29	27	56
óvodás korú (3-6 éves)	24	19	43
tanköteles (6-16 éves)	101	83	184
aktív korú (16-55-60 éves)	450	383	833
nyugdíjas	95	186	281

ÓVODAI HÍREK

Óvodánkban május első hetében megtörtént a beiratkozás. 19 jelentkező volt, köztük községi és nagycsoportos korú is. A felvételtől szóló értesítést júniusban kapják meg a szülők.

Május 12-én Szabó Zsuzsa pécsi bábművész láttuk vendégül, aki bábokkal előadást tartott a gyerekeknek és különböző kézzelvezetett játékokat játszott velük. Játékával pillanatok alatt meghódította őket, az addig szorongó gyermekek is felszabadultan játszottak vele. Nagyon sok jó ötletet adott, szakmai és módszertani tanácsokkal látott el bennünket óvodókat is.

A helyi Vöröskereszt szervezettől 5000 Ft-ot kapott az óvoda gyermeknapra. Ebből az összegből elvittük a gyermekeket a május 28-ai gyermeknapra másorra, a kultúrházba.

A kapott támogatásért ezúton mondunk köszönetet.

*

Az idén 15 nagycsoportosunk kezd meg szeptemberben az iskolát. Az ó ballagásukat és az évszázad ünnepét június 12-én, délután 18 órai kezdettel tartjuk a tornateremben, melyre szeretettel várunk minden kedves vendéget.

A nyári szünetet augusztus 1-jétől 31-éig tartjuk. Az új gyermekeket szeptember 7-étől fogadjuk. Az új óvodások szüleinek augusztusban szülői értekezletet tartunk, amelynek pontos dátumáról értesítjük őket.

Addig is gyermekeknek, felnőtteknek kellemes nyarat, jó pihenést kíván az óvoda minden dolgozója.

Farkas Istvánné

A KÁRPÓTLÁSI JEGY tájékoztató

A kárpótlási jegy:

— értékpapír,
— bemutatóra szól: a kárpótlási jegy birtokosa a jegy tulajdonosának tekintendő. A jogosultság nem kerül ellenőrzésre,

— átruházható: tehát eladható, elajándékozható, gazdasági társaságba tőkereszként (aportként) bevitelhető.

— az állam fizetőeszközként elfogadja,

— kamatozik: a kamatszámítás kezdő időpontja 1991. 08. 10. A kárpótlási jegyének értéke ettől az időponttól folyamatosan gyarapodik, függetlenül az átvétel időpontjától. Ettől a megjelölt időponttól kezdve a kárpótlási jegy további 3 évig kamatozik.

— jövedelemadómentes: a kárpótlásra jogosult a kárpótlási jegy és annak kamata után nem fizet személyi jövedelemadót.

Mi a névérték?

A névérték a kárpótlási jegyen feltüntetett összeg. Ez az összeg a meghatározott mértékű kamattal folyamatosan növekszik.

Mi a különbség a tulajdonos és a jogosult között?

A kárpótlást igénylő az államtól saját jogán jut kárpótlási jegyhez, ezért ő a jogosult. Természetesen ezzel a jegy tulajdonosa is egyben. A jogosult a kárpótlási jegy összes felhasználási lehetőségével szabadon rendelkezhet.

Azok, akik másoktól vásárolták meg vagy kaptak aján-

dékba kárpótlási jegyeket, nem jogosultak hanem tulajdonosok és ezért bizonyos lehetőségekkel nem élhetnek.

Mire lehet felhasználni a kárpótlási jegyeket?

Többféle lehetőség közül választhat. Mint jogosult a kárpótlási jegyet a következőképpen használhatja fel:

1./ Fordíthatja lakásvásárlásra.

Ha állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő lakást vásárol, úgy jegyét fizetési eszközként használhatja.

2./ Átválthatja életjáradékká.

3./ Termőföldet vásárolhat.

A kijelölt termőföldet árverésre kerülnek. Ha Ön ezen részt akar venni, ennek szabályait a tájékoztató végén találhatja meg.

Fenti három felhasználási lehetőség csak a jogosultat illeti meg, az alábbi pontok viszont a tulajdonosra is vonatkoznak:

4./ Felhasználhatja Egyszemélyi Hitel vagy Privatizációs hitel igénybevétele esetében. E hitelformákban az érintett bank a kárpótlási jegyet saját erőforrásként köteles figyelembe venni.

5./ Fordíthatja olyan vagyontárgyak, részvények, üzletrészek megvásárlására, amelyek az állami tulajdon privatizációja során kerülnek eladásra.

Ezek a következők lehetnek:

— Üzletek, vendéglátóipari helyiségek, szolgáltatást nyújtó

üzlethelyiségek, amelyek sajtóban való meghirdetés útján kerülnek árveréses eladásra.

Ebben az esetben a tulajdon vagy a bérleti jog megvásárlásánál a jegy a vételár maximum 50%-át fedezheti.

— Részvényvásárlás, üzlet-részvásárlás.

Részletes szabályait megtalálhatja a pénzügyi intézményeknél.

6./ Eladhatja készpénzért bárkinek.

A jegyért kapott pénzeszköz nem feltétlenül fog megfelelni a jegy névértékének, annak az összegnek, amely a jegyen szerepel. A kapott pénz lehet több vagy kevesebb, annak függvényében, hogy a vevő mennyit hajlandó érte fizetni. Az adásvételi ár nincs szabályozva, ezért az tárgyalás (alku) kérdése.

A kárpótlási jegyek egyik adásvételi helyszíne a Budapesti Értéktőzsde, de felkeresheti a Budapest Bank vagy az OTP legközelebbi fiókjait (vagy más értékpapírkereskedő céget), amely felveszi az eladási megbízást.

Hogyan lehet termőföldet vásárolni?

A megyei kárrendezési hivatalok az árverések kitűzött helyét és idejét az árverést megelőzően legalább 30 nappal közzéteszik a Magyar Közlönyben, országos és megyei lapokban. Az árverés a helyi szokásoknak megfelelően is kihirdetésre kerül.

Az a személy, aki az árverésen bármilyen okból nem jele-

nik meg, az adott földre utólagosan semmiféle jogot nem érvényesíthet. Az árverés eredménye nem változtatható meg.

Az árverésen meghatalmazással megbízottja is részt vehet. Ha az árverés időpontjára Ön nem kapta meg a kárpótlási jegyét, akkor egy következő árverésen tud földet vásárolni.

Ki vehet részt az árverésen?

— Saját kárpótlási jegyével (szövetkezeti és állami gazdasági földek árverésén) az a kárpótlásra jogosult:

» akinek korábban elvett termőföldje a szövetkezet tulajdonában vagy használatában van vagy volt,

» aki a termőföldet árverező szövetkezetnek 1991. január 1-jén tagja volt és az árverés időpontjában is tagja,

» akinek 1991. június 1-jén abban a községben, városban volt az állandó lakóhelye ahol az árverező szövetkezet termőföld-területe van.

Az árverésen a résztvevőknek igazolni kell, hogy megfelelnek a fenti feltételeknek.

— vételi jogot az a jogosult gyakorolhat, aki kötelezettséget vállal:

» a termőföld mezőgazdasági hasznosítására,

» és arra, hogy a termőföldön 5 évig mezőgazdasági termelést folytasson.

Attól a személytől, aki ezeket a kötelezettségeket megszegi, az állam a termőföldet kártalanítás nélkül állami tulajdonba veszi és árverésen értékesíti.

KATEDRA

Április 28-án iskolánk vendégül látta az érdi Zeneiskola növendékeit, akik több mint egy óras koncertet adtak.

Bensőséges hangulatban tartottuk meg az ünnepséget, amellyel az édesanyjakat köszöntöttük.

Május 12-én a Sajnovics Emléknapi alkalmából koszorút helyeztünk el Sajnovics János szobránál. A koszorúzás után Csopor Zoltán főtisztelendő úr ismertette Sajnovics életútját és munkásságát. Segítségét ezúton is megköszönjük. Ezt követően megrendeztük a Sajnovics Kupáért folytatott sportversenye-

ket, ahol labdarúgásban a 7. osztályos fiúk, kézilabdában a 8. osztályos lányok nyerték el az I. helyezést és a Sajnovics Kupát.

Május 21-én tanulóink az Erkel Színházban megnézték a Varázsfuvola című operát. Az előadásra azok a gyerekek jöhettek el, akik kiemelkedő teljesítményt nyújtottak énekórán, az énekkari foglalkozásokon, illetve a zeneórán. A színházjegyek árát pályázaton nyert összegből fedezték.

A Fejér megyei Közlekedésbiztonsági Tanács az 1991/92-es tanévben „Közlekedési hétfőpróba” címmel vetélke-

dőt szervezett. Erre iskolánkban nyolc tanuló nevezett be a 4. osztályból. Név szerinti: Boros Gábor, Csurgó Sándor, Csizmarik Norbert, Farkas Norbert, Gyarmati Ágnes, Kardos Andrea, Pántya János, Rákosi Anikó.

A versenyfeladatokat írásban, havonta kapták meg a gyerekek.

Lelkiismeretes felkészülésüket mutatja, hogy I. helyezést értek el. Gratulálunk nekik.

Igen jó hangulatban rendeztük meg május 29-én a Gyermeknapot. Köszönjük a helyi Vöröskeresztnek a Gyermek-

napra felajánlott 5.000,- Ft ajándékot. Köszönetet mondunk továbbá Milichovszki Gyuláné (Eta néni), Milichovszki Gyuláné (Ilonka), Czéger Sándorné (Juliska) és Máriás Mihályné (Ilus néni) önzetlen segítségéért, akik finom paprikáskrumplit készítettek a gyerekeknek.

Kőrösi Csoma Sándor halálának 150. évfordulója alkalmából kiállítást rendeztünk az iskolában. A kiállítás anyagát Csopor Zoltán főtisztelendő úr bocsájtotta rendelkezésünkre.

Segítségét köszönjük.

dr. Hamza Lászlóné

Hírek, információk, programok

— az önkormányzat 1992. május 1-től a közterületek gondozására Huszti Istvánt alkalmazta. Feladata: azon közterületek rendszeres karbantartása, amely az önkormányzat feladata (ilyen pl.: buszvárók és környéke, két falurész közötti közterület, parkok, árkok, hídteresz rendezése stb.). Minde mellett a tetető rendjéért is felelős.

Nem kötelessége a magánlakások és közületek előtti közterület karbantartása, mivel azokat a köztisztasági rendelet értelmében továbbra is a tulajdonosok, kezelők, bérlők végéztetik el.

Munkaidejébe nem fér bele, hogy mások előtt, akár térítés ellenében is munkát végezzen. Ezt egyelőre vállalni nem tudjuk. Különböző szerszámokkal és gépekkel való felszerelése két év feladata.

Kérjük segítség a munkáját;
mindannyiunkért dolgozik!

— a községünkben élő dolgozó vállalkozók közül nem tettem adóbevallást: Posta, Fehér Sándor, Király Imre.

— az eboltás befejeződött, vagy befejezés előtt áll. Szükséges azonban megjegyezni, hogy az előző évekhez képest sokkal szigorúbban kell venni a veszetség elleni védőoltást, ezért az oltást elmulasztókkal szemben hatósági intézkedést kell kezdeményezni.

Tájékoztatásul a most összeírt ebek száma: 367.

— a temetőben elkezdődött a nagyobb rendezettség biztosítása.

Ehhez azonban szükséges mindazok megértése, becsül-
letessége és munkája, akik kijár-
nak a sírokat gondozni. A sírok-
ról lekerülő föld, fű, elhervadt
virág, koszorú elhelyezésére egy
hely van kijelölve, mégpedig a
régii temetőkút mellett.

Ennek megfelelően tilos gyermekszírhelyeknél, és a temető hátulján a szemet lerakása. Amennyiben ebben nem tudunk eredményt elérni, olyan megoldást kell találni, ami anyagilag is érinti az érdekelteket.

Meg kellene már végre érteni, hogy a legjobb szándék sem elegendő ahhoz, hogy a temetőben rend legyen, ha ebben az érdekeltek nem segítenek, sőt feggvelmeztlenek.

Ha valaki veszi a fáradságot és végigjárja a régi temetőt, a temető szélét, megtalálja az é-lők által eldobált szemetet, hulladékokat mások sírján. Több tiszteletet az elhunytaknak!

— az általános iskola riasztó berendezése az elmúlt hónapban több alkalommal megszólalt. A rendszer elromlott, a kelemetlenségért szíves elnézést kérjük.

— elkészült Erdőmajorban a házi szennyvízgyűjtők tartalmának elhelyezésére szolgáló új gyűjtőhely, az önkormányzat nem kis anyagi vállalásával. E helyen csak Tordas és Gyűrő községek kommunális szennyvíze helyezhető el.

Szívpontási feladatot és szennyvízelhelyezést csak Bárszóny István vállalkozó és az ÁFESZ végezhet. Mindenki más aki szívpontást és szennyvízelhelyezést végez, szabálysértést követ el.

— Örömmel tapasztalhatjuk, hogy a település rendezettségében nagy mértékű javulás állott be. Köszönet illeti ezért mindazokat, akik tesznek is érte. Szükséges azonban rögzíteni azt a tényt is, hogy évről-évre kevesebben, de még mindig vannak örök renitensek, akiket ezért, vagy azért fel kell szólítani. Szólni kell a fűvágásért, a gaz elburjánzásáért, a sövény rendezetlenségéért, a közterületen tárolt autókért.

Kórus-hírek

Örömmel tájékoztatjuk kedves Olvasóinkat, hogy a Népdkórus nagy sikerrel szerepelt a május 2-án Ráckeresztúron megrendezett kórustalálkozón.

Az asszonyok megismerkedtek és összebarátkoztak a ráckeresztúri, a nagylóki és az iváncsai kórustagokkal, akik vendégszereplésre hívták meg a tordasi asszonyokat.

Meghívtak kaptak továbbá a nyáron megrendezésre kerülő „Martonvásári Napok” rendezvényeire.

Községünkben augusztus
20-án lépnek fel ismét.

Továbbra is várjuk új tagok jelentkezését a kórusba.

dr. Hamza Lászlóné

„A szívdobogás egészségünk ritmusa”

Az Egészségügyi Világszervezet az 1992. évi Egészségügyi Világnap témájaként a szívbetegségek elleni küzdelmet jelölte meg „A Szívdobogás egészségünk ritmusa” jelmonddal.

A szívbetegségek elleni küzdelem az egészségügyben, de társadalmi méretekben is folyamatosan napirenden van, ezért tartjuk szükségesnek a szívbetegségek elleni küzdelemet a felnőtt korosztály és az ifjúság ismereteinek bővítésével, egészségesebb életmódjuk kialakításában.

A szívroham és a szélhűtés a legrettenetesebb betegségek közé tartozik az egész világon, az összes halálozás egynegyedéért okolhatók ezek a betegségek.

A magas vérnyomás nagyon gyakori civilizációs betegség, mert a túlsúly, a magas sóbevitel és a pszichés megterhelések kedveznek a kialakulásának. Minél magasabb a vérnyomás, annál többet kell a szívnek dolgoznia, s ha ezt az állapotot nem szüntetik meg, szívfogyatkozás, szívelégtelenség lehet a következménye. A magas vérnyomás az érlelmeszedés kialakulásának egyik legfontosabb kockázati tényezője, így közvetett előidézője a szívinfarktusnak, az agyvérzésnek, a veselégtelenségnek.

A magas vérnyomást konkrét oka legtöbbször ismeretlen, a betegségre való hajlam öröklődhet. Gyógyszerekkel és más módszerekkel sikeresen lehet kezelni, ezzel jelentősen csökkenthető a szövődmények veszélye, növelhető a várható életkor.

A magas vérnyomás már a megváltozott életvitellel, súlycsökkenéssel, és korlátozott sóbevitellel is csökkenteni lehet.

A gyógyszeres kezelés egyéni-
leg történik.

Próbálja meg leépíteni a stresszt és a feszültségeket, lehetőleg kerülje el a lelki túlterheléseket.

Fontos , hogy éjszakánként jól aludjon.

A sport a megelőzés fontos eszköze. Sportoláskor lényegesen több oxigén jut a szervezetbe, a felesleges anyagok könnyebben távoznak, a szív, és a keringési rendszer erősödik.

Ne napozzon túl sokat a túlszó-
folt és lármás strandokon.

**A nikotin súlyos mérég a vére-
rek számára, szűkíti a hajszálereket.**

Az alkohol gyakori tartós élvezete a szervezetben keringési zavarokat okoz, a testsúlycsökkenés egyik legádázabb ellensége a szeszital fogyasztása.

A nagy mennyiségű zsír a szív-
betegséghez, érszűkülethez vezető
érelmeszesedés egyik legfontosabb
kiváltó tényezője.

Elsősorban az állati eredetű zsírok, a zsír, a vaj, a zsíros húsok (főleg a sertés, a liba, a kacs) rendszeres nagy mennyiségű fogyasztása káros. Főzéshez jobb a növényi eredetű olajok, mint az állati eredetű zsírok. A felvágottak legtöbbje — kivéve a párizsot, a zala-húst és a sonkát — bizony túlságosan zsírosak. Nagy mennyiségű zsírt tartalmaz a tőpörtyű, a szalonna ezért fogyasztásuk ritkán ajánlott, akkor is sok paprikával, paradicsommal, hagymával és lehetőleg barna kenyérrel. Sok zsír van a csokoládében; a tejszínhab is szinte teljes egészében zsírból áll. A túlsúlyos felnőtt és gyermek számára is — hogy lefogyjon — az első és legfontosabb lépés a zsírfogyasztás csökkentése.

**TISZTIORVOSI
SZOLGÁLAT
GÁRDONY**

Vezetőségválasztás régi módra

Akik ott voltunk a szövetkezet szokásos közgyűlésén, meggyőződünk arról, hogy a művelődési ház megteelt a szövetkezet tagokkal. Végighallgattuk az évféji beszámolót az elért eredményekről és a további tervekről. Meggyőződünk arról, hogy az ÁFÉSZ mit adott és mit akar adni az idős nyugdíjasoknak. Tiszteben vagyunk azzal, hogy ez csak ígéret, mert ebből az ígéretből a falusi nyugdíjasok soha nem kaptak és nem is fognak kapni semmit. Meggyőződésem van az elmúlt évekről, hogy milyen hűsellátás volt a faluban, de szólhatnék egyéb fogyasztási cikkekről is. Tudjuk, hogy az ÁFÉSZ-nek van két hűsфельdolózó üzeme. Egy Martonvásáron és egy Gyúron. Még

sohasem jutott a tordasi öregnek vagy a falu dolgozóinak leértékelt hús- vagy egyéb cikkek. Szeretnénk tudni, hogy ezek az olcsóbb húsok kiknek az asztalára kerültek. Mert a faluban az a hír járja, hogy a vezetőség meg a barátok közösen osztognak. A választásokkal kapcsolatban az a meglátásom, hogy a vezetők magukat jelöltették és magukat meg is választatták, mert több mint száz személyből kb. 15 legyintett a kezével, a többi hallgatott. Én egyedül szoltam hozzá, nem fogadtam el ezt a választást, mert ez nem demokratikus. Félnék az emberek, pedig nem 1956-ot, hanem 1992-t frünk.

id. Kiss Miklós

Köszöntjük polgárőreinket

A polgárőrségnek századokra visszamenő történelmi múltja van. Általában katonai szervezet mintájára alakították leggyakrabban olyan zűrzavaros időkben amikor az állami karhatalmaknak: a katonaságnak és a rendőrségnek nagy szüksége volt segítségre, hogy a rendet és a közbiztonságot fenn tudja tartani.

Ilyen alkalom volt pl. a francia forradalom idején, amikor a nemzetőröknek igen nagy feladat jutott.

Hazánkban megváltozott a politikai és gazdasági rendszer.

Mindez vértelen forradalommal ment végbe. A negyven év alatt azonban igen kemény elnyomással nem tudtak felszínre kerülni az alvilági szervezetek, vagy egyéni garázdálkodók. Ugyanakkor ennek sajnálatos melegegya volt a hit, erkölcs és eszmény nélküli nevelés. Ennek tehát természetes következménye lett, hogy szinte robbanásszerűen emelkedett napjainkban a bűnözés.

A rendőrség önmagában kevés ennek megállítására. Ezért alakultak országszerte, főleg falvakban a polgárőrségek.

Falunkban ennek éppen egy esztendő évfordulójára emlékezünk. Egy esztendő egy szer-

vezet működésében alig említésre méltó dátum. Ha azonban ez az egy év már kitűnő eredményeket tud felmutatni, akkor igenis méltók a megemlékezésre.

Joggal köszöntjük tehát áldozatos feladatokat vállaló polgárőreinket.

Ők azok, akik míg mi a napi farsztó munkánk után nyugodtan pihenhetünk, polgárőreink ugyanolyan farsztó munkás napjuk után feláldozzák éjszakai pihenésüket életünk, közbiztonságunk és vagyontárgyaink magórzéséért.

Nagy évfordulón kitüntetések szokatlan osztogatni. A mi „kis ünnepségünkön” minden egyes polgárőrünknek egyetlen elismerésünk: Nagyon hálás köszönetünk!

Egy nevet azonban mégis meg kell említenünk: Turda Sándorét, aki munkája után szinte fanatikus lelkesedéssel lőt-fut, szervez, hogy közös munkájuk mind eredményesebb legyen.

Igazán megérdemlik, hogy munkájukat erkölcsileg, esetleg anyagilag is támogassák. Ez utóbbi természetesen nem személyeknek szól, hanem anyagi kiadásaik fedezésére.

/Csupor Zoltán Mihály/

Csipkelődő

* szíves tudomására hozzuk mindenkinek, hogy az utca, a tér nem kaszálo, ezért az ott nővő fűvet rendszeresen kell vágni, nem hivatkozási alap, hogy „az állatoknak kaszálok, amikor arra szükség van”,

* két pont között a legegyszerűsebb a görbe, ezért ha lehet a füves parkokon átvágva ne egyenesítsük azt ki,

* autósok, különféle rendezvényeket szervezők figyelem! A község parkosított és rendszeresen karbantartott területei nem parkolásra készültek. Ezért kérjük, maradjanak az aszfalton!

* szuper ajánlat a Hurrikán Kft. részére: program-

ajánlatukat újságunk ingyenesen közli, ezért kérjük, hogy élő fára ne szögeljék ki ajánlataikat. Ismétlődő esetben szuper szabálysértést ajánlunk,

* akik a temetőben sírhelyet hagyattak ki maguk részére, azt úgy gondolják, mint szeretteik sírját. Az ingyenes sírhelybiztosítás nem jelentheti az elhanyagoltságot,

* discóba járó fiatalok! Van közöttetek valaki, aki rendszeresen töri össze a sörös üveget a művelődési ház előtti burkolaton.

Az üres üvegért pénzt adnak cserébe, még ittas állapotban is.

Szórakoztatok kulturáltan!

Gyermekektől is tanulhatunk

Nyolcadik osztályos tanítványaimmel megéneztük történelem órán a „Mít ér az ember, ha magyar” című dokumentumfilmet. Aztán feladatuk kapták, hogy írják le gondolataikat a témával kapcsolatban. Az alábbiakban részleteket közlünk frásalkból:

dr. Hamza Lászlóné

„A mi nemzetünk megtanulta tisztelni a hazát, amely felnevelte. A mi nemzetünk nem más országok segítségével találta meg a szabadságot, hanem saját erejéből küzdötte fel oda magát. Hálát adok az égnek, hogy magyar vagyok.”

Sztyéhlík Piroka 8. oszt.

„Számomra magyarnak lenni nagyon jó. Magyarul beszélni sokan tudnak. A magyarok sok országban éltek és élnek ma is. Sok művész és tudós származik ebből az országból. Mindenki a szülőhazájában szeretne élni. Az első világháborúban Magyarországtól elcsatoltak területeket. Az elcsatolt területeken élő magyarok most keservesen élnek. Mégis megőrzik magyarságukat, a gyerekeiket magyarul tanítják. Őrzik a Himnuszot, őrzik a zászlókat is. Magyarságukat megtartották, és remélem mi is megtartjuk. Ezért vigyázzunk rá!”

Kunsági Szilvia 8. oszt.

„Magyarország, már elhelyezkedése miatt is a történelem folyamán sokszor állt elnyomás alatt. Mivel Közép-Európában helyezkedik el az I. és II. világháborúból sem maradt ki. A trianoni szerződés által elcsatolt területeken élő magyarok „kint rekedtek” az országból. Mivel szülőfalujukból nem akartak elköltözni, a szomszédos országok némelyikében igen nagy a magyarellenesség, még mindig erősen él például a magyarok „kollektív bűnössége” is. Határainkon kívül élő magyarok ezért, ha vállalják magyarságukat, akkor jelentős hátrányokat szenvednek a többi állampolgárral szemben pl. nehezen kapnak állást. De többen mégis vállalják, és őrzik a magyar kultúrát. Mivel legtöbb helyen nincs magyar nyelvű iskola sem, mindent megbeszélnek ami magyar.

Magyarországon más a helyzet. Egyes „körök”, ha a magyarság kérdéséről van szó, túlzott nacionalizmussal vádolnak minket.”

Gyarmati István 8. oszt.

„Nekem rendkívül sokat jelent magyarnak lenni. Én ide születtem, itt vagyok itthon Magyarországon,

itt érzem magam biztonságban. Magyar nyelven értem meg barátaim érzelmeit, gondolatait. Szerettem hazánk tájait, éppen úgy mint történelmét. Büszke vagyok arra, hogy I. István a magyar nép fia. Szerintem mi magyarok mindig szívfős, erős, büszke nép voltunk. Mert hiszen bármilyen galád, megalázó dolgot műveltek a magyarsággal, és még művelnek is, a büszkeségünket megőriztük. Szomorú, hogy még mindig sokan hivatkoznak a magyarság kollektív bűnösségére. Ezt leginkább Erdélyben, Kárpátalján, Felvidéken és a Délvidéken érzik a magyar emberek. Nagyon meghatott, hogy egy bácsi már — élete során — több ország állampolgára volt: cseh, orosz, lengyel. De ő mégis ottmaradt, a szülőföldjében, és a maga csendes módján harcolt a magyarságért. Én nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy Magyarországon élhetek, tanulhatok.

Szeretnék sokat tenni a hazámért. Azt akarom, hogy a hazám büszke legyen rám. Akkor pedig én nyugodt szívvel és lélekkel énekelhetem a magyar Himnuszot, s láthatom lobogni a magyarság zászlaját.”

Fuszkó Anikó 8. oszt.

„Erre a kérdésre csak azt lehet válaszolni, hogy nagyon sokat. A magyarok sok nyugati országban képviselik a népet, nemzetünk dicsőségére. Sok kiváló művész és tudós származik ebből az országból, ami nekem a szülőföldet jelenti. Az első világháborúban aztán a hazánktól elcsatoltak hatalmas területeket. Az elcsatolt területeken élő magyaroknak most keserves az életük. Ők mégis megőrzik magyarságukat, vigyázzák a magyar szavakat, gyerekeiket magyar nyelvre tanítják és zászlókat rejtegetnek, közben féltett kincsükként őrzik a Himnuszot. A romániai, a felvidéki, a délvidéki magyaroknak még ma is szenvedniük kell magyarságuk miatt. Van egy latin mondás, ami a magyarság értékére és kitartására irányítja figyelmünket. Így hangzik magyarul: „Nagyt alkotni és erős lélekkel szenvedni magyar vonás.” A századok folyamán fennmaradt ez a nemzet. Ma az a magyar nemzet kötelessége, hogy segítse és támogassa a határainkon kívül élő magyarokat. Sok ember aki itt él velünk, ebben az országban, megirigyelhetné ezeket az embereket, akik magyar emberként viselkednek minden körülményben. Ezért kell vigyáznunk rájuk.”

Vojkovics Boglárka 8. oszt.

Tordasi Kishíró — Független havilap

Kiadja: Tordas Község Önkormányzata

Szerkesztő: a szerkesztőbizottság

Tagjai: Márki Ferenc, Dr. Hamza Lászlóné, Szemerei János

Számítógépes kiadványszerkesztés: Szapper László

MÁTRIX Kft. Székesfehérvár, Zichy liget 10. Tel.: (22) 29-888

Megjelenik havonta, 600 pld-ban. Készült: Duna-Print Kft.,

Dunaújváros, Gutenberg köz 2. F.v.: Farkas István